

ВПЛИВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА НА РОЗВИТОК РЕГІОНІВ

Г. В. СТАДНИК, канд. екон. наук, проф.,
перший проректор Харківського національного університету міського
господарства імені О. М. Бекетова

А. В. СТАДНИК, студ.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Економіка України характеризується дуже нерівномірним розвитком регіонів. За даними Державної служби статистики України, у 2015 році наявний дохід у розрахунку на одну особу в середньому по країні становив 31044,3 гривні. При цьому в місті Київ цей показник був більшим майже у 2,5 рази – 75794,4 гривні. Лише 6 областей із 24 мали величину наявного доходу на душу населення більше, ніж в середньому по країні: Дніпропетровська (38403,8 грн), Запорізька (35546,7 грн), Київська (33207,4 грн), Одеська (31542,6 грн), Харківська (31459,1) та Полтавська (31243,1 грн). Значна диференціація регіонів за рівнем доходів може бути пояснена цілою низкою чинників. Один із них – нерівномірний розподіл інвестицій. Так, у 2015 році 32 % від усіх капітальних інвестицій в Україні припадали на місто Київ. На другому місці була Дніпропетровська область (10 %), на третьому – Київська (9 %). Таким чином, у цих трьох регіонах була зосереджена майже половина капітальних інвестицій країни.

У таких умовах нагальною проблемою для більшості регіонів стає пошук нових шляхів залучення інвестицій. На наш погляд, найбільш перспективним напрямом активізації інвестиційної діяльності на рівні регіонів є впровадження державно-приватного партнерства, тобто співробітництва між державою або територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними або фізичними особами – підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору. Згідно з українським законодавством у рамках здійснення державно-приватного партнерства можуть укладатися договори про концесію, управління майном, спільну діяльність, а також інші договори, у тому числі такі, які містять елементи різних договорів, тобто змішані

договори. За інформацією Міністерства економічного розвитку і торгівлі України на початок 2016 року на засадах державно-приватного партнерства реалізовується 177 проектів, 146 із яких – договори концесії, 31 – договори про спільну діяльність. Значна частина проектів реалізується на території трьох областей: Полтавської (113), Миколаївської (15) та Одеської (14).

Незважаючи на наявність значної кількості проектів, існують певні особливості державно-приватного партнерства в Україні, які перешкоджають розкрити його потенціал у повній мірі, а отже, не сприяють зменшенню соціально-економічної диференціації регіонів. Наприклад, більша частина таких проектів зосереджена у високоприбутковій сфері розробки родовищ корисних копалин, тоді як залучення інвестицій до реалізації соціально-гуманітарних проектів майже відсутнє. Останні не є прибутковими, але являються найбільш перспективними, оскільки стосуються інвестування в розвиток людського та інтелектуального капіталу. Суперечить світовій практиці пропорція розподілу витрат державного та приватного партнерів: на органи влади в Україні лягає від 80 % до 90 % капіталовкладень, тоді як за світовими стандартами такий обсяг фінансування має покладатись на приватних партнерів. Ще однією проблемою при формуванні проектів державно-приватного партнерства є недостатній рівень знань та вмінь у працівників органів влади і самоврядування, що потребує підвищення їх кваліфікації. Підриває стимули до участі у державно-приватному партнерстві стереотип про державні органи як ненадійного партнера та приклади невиконання інвесторами своїх зобов'язань. Розв'язання зазначених проблем сприятиме залученню необхідних коштів регіонами, у яких має місце низька інвестиційна активність, що, у свою чергу, дозволить подолати регіональні диспропорції та досягти сталого зростання в Україні.